

Bodi pozoren. Bodi previden.

Preventivna delavnica o trgovini z ljudmi

✍️ Nina Stenko Primožič

Trgovina z ljudmi kot najhujša zloraba človeškega dostojanstva prežema vsako poro družbe, zato so popolnoma neumestne izjave: »Pri nas v Sloveniji se to ne dogaja«. »Glede na to, kako je malo teh primerov, moraš pa res imeti smolo, da se to zgodi prav tebi.« »Ljudje so si sami krivi, kaj pa se izpostavljajo.« Trgovina z ljudmi se v biti dotika vsakega posameznika, otroka, odraslega, učitelja, starša, avanturista, zapečkarja, pesimista, optimista, izobraženega, neizobraženega, moškega in ženske, saj gre za teptanje človeškega dostojanstva.

Ker se to dogaja prav zdaj enemu od nas, se dogaja tudi nam.

Slovenska karitas se je pred osmi leti zaradi vsega zgoraj naštetega dejavno vključila v pomoč žrtvam trgovine z ljudmi ter pričela delovati tudi preventivno, saj se zavedamo, da bo za zmanjšanje in odpravo pojava trgovine z ljudmi potrebno dolgotrajno sistematično vzgajanje otrok, mladostnikov, vzgojiteljev, učiteljev, katehetov in staršev o človekovi osnovni in največji pravici: pravici do svobode, do dostojanstva. Samo z zavedanjem, kako dragocena sta življenje in sreča vsakega posameznika v družbi, bodo mladi – bodoči voditelji – lahko ustvarjali takšne materialne in moralne pogoje, v katerih bo obstoj trgovine z ljudmi nemogoč.

Ker je meja med preventivo in reklamo tudi pri trgovini z ljudmi zelo tanka, je pomembno, da tisti, ki jo izvaja, dobro pozna temo in argumente, zakaj se borimo proti t. i. suženjstvu sodobnega časa. Naše izkušnje so pokazale, da se mladi večkrat šalijo na račun velikih zaslužkov, ki se vrtijo v prekupčevanju z ljudmi, ko pa so soočeni s konkretno zgodbo in ko ozavestijo, da se slednje lahko zgodi njim, njihovemu sošolcu, njihovim sestram, mamam, učiteljem ter prijateljem,

se zresnijo in takrat pridejo na dan najpomembnejši strahovi, dileme, vprašanja in tudi osebne zgodbe.

Slovenska karitas z velikim navdušenjem vstopa v osnovne (8. in 9. razred), poklicne in srednje šole, ki nam odpirajo vrata, saj poznavanje pojava in samozaščitnih ukrepov ne pomeni zgolj meje med tem, ali postaneš žrtev trgovine z ljudmi ali ne, temveč ali boš pozoren na svojo okolico in boš zaznal spremembe in prepoznal kršenje neodtujljivih človekovih pravic svojega

Foto: arhiv Nina Stenko Primožič

bližnjega. Delavnice so še bolj učinkovite, ko se jih udeležijo tudi razredniki, učitelji ter svetovalni delavci. O pojavu trgovine z ljudmi se moramo nenehno izobraževati, saj se načini izkoriščanja ves čas spreminjajo, prav tako načini pridobivanja žrtev. Namesto fizično nasilnejših postajajo bolj občutljivi in psihološko prefinjeni.

Izvajalci preventivnih delavnic imamo osebno izkušnjo s pomočjo žrtvam trgovine z ljudmi, kar nam daje uvid v širino problema. Vendar pa mi ne ostajamo v razredih, ne vzgajamo in preko učne snovi ne predajamo celo šolsko leto tako pomembnega sporočila kot razredniki, učitelji, profesorji in kateheti z osebno držo. V zadnjih letih smo doživeli tudi kakšno ogroženost in nevednost s strani učiteljev, zato je pomembno, da imajo priložnost globljega razumevanja problematike, razvijanja sočutja in pridobivanja moči za spreminjanje stanja v družbi.

Preventivne dejavnosti se s poznavanjem človekovih pravic in spoštovanjem človeškega dostojanstva lahko pričnejo zelo zgodaj; že v vrtcu. O trgovini z ljudmi pa po navadi spregovorimo v zadnjih razredih osnovne šole ter dijakom in mladinskim skupinam. Razlog, da se osredotočamo nanje, je ta, da mladostniki med 14. in 18. letom sodijo v posebej ranljivo skupino oseb v trgovini z ljudmi. Prav slednji se po navadi večkrat rizično vedejo na spletu ter v medsebojnih odnosih.

Preventivna delavnica, ki traja eno ali dve šolski uri, je lahko lep uvod v nadaljnje celoletno spremljanje pojava, ozaveščanje in vzgojo za vrednote. Trgovino z ljudmi kot globalen problem lahko vključimo v predmete, kot so etika, zgodovina, geografija, sociologija, psihologija, ali jo izvajamo na razrednih urah oziroma v krogu interesnih dejavnosti. Izvedete jo lahko učitelji ali pa strokovni delavci Slovenske karitas (delavnica je brezplačna).

Predstavljamo eno od delavnic, ki temelji na dveh izredno pomembnih elementih: da so mladi pozorni in kritični (do sprememb v svoji okolici in kršenja človekovih pravic ter da ne sodelujejo v mreži trgovine z ljudmi) ter da so previdni (samozaščitno vedenje pri spletnem posredovanju osebnih

podatkov, navezovanju stikov z neznanji, iskanju partnerja, potovanju ali pri iskanju dela).

Preventivna delavnica o trgovini z ljudmi: *Bodi pozoren. Bodi previden.*

Cilj: Mladostnike seznaniti s pojavom trgovine z ljudmi. Približati jim stisko ljudi, ki trpijo zaradi izkoriščanja, ki je posledica trgovine z ljudmi. Spodbuditi mladostnike, da spremljajo mnenje medijev o trgovini z ljudmi, vpliv medijev in znanih osebnosti na naš odnos do trgovine z ljudmi, žrtev trgovine z ljudmi ter izkoriščanja. Mladostnike preko lastne dejavnosti in raziskovanja ter ustvarjanja plakata seznaniti s pojavnimi oblikami trgovine z ljudmi, poznavanjem človekovih pravic ter kršenjem le-teh, jih seznaniti s samozaščitnimi ukrepi ter z večjim zavedanjem o njihovi aktivni vlogi pri preprečevanju trgovine z ljudmi in obenem osvetliti njihovo morebitno izkušnjo srečanja s trgovino z ljudmi.

Oblika dela: individualna, skupinska

Metode dela: razlaga, razgovor, ustvarjanje plakata s pomočjo izrezkov iz časopisov, spletnih objav, izdelava moralnega kompasa

Učna sredstva in pripomočki: PowerPoint predstavitev (učitelj jo izdelava sam ali dobi na Slovenski karitas), preventivno gradivo o trgovini z ljudmi za mladostnike in osebe, ki delajo z mladimi (zloženki *Ne bodi naiven* ter *Bodi pozoren, bodi previden*), kratki filmi o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi, različne revije, časopisi, reklamno gradivo v tiskani obliki

Potek delavnice:

- Mladostniki spremljajo medije o pojavu trgovine z ljudmi, odkritih primerih, odnosu družbe do trgovine z ljudmi. Od doma prinesejo različne časopise, izseke izjav na spletnih portalih in v časopisih, ki vsebujejo poročila o trgovini z ljudmi, mnenja slavnih oseb o njej, o oglaševanju trgovine z ljudmi ipd.
- Za uvod mladostnikom predstavimo PowerPoint prezentacijo.
- Po predstavitvi namenimo čas mladostnikom za vprašanja in razmi-

šljanje, ki jih lahko zapišemo na tablo.

- Mladostniki predstavijo svoje ugotovitve glede medijskega odmeva na trgovino z ljudmi, oglaševanje storitev, izhajajočih iz trgovine z ljudmi, po radiu, v časopisih, na televiziji.
- Mladostnike razdelimo v skupine. Na eno polovico kartona nalepijo izrezke iz časopisov, revij, ki oglašujejo trgovino z ljudmi in iz nje izhajajoče storitve, ter zraven dopišejo svoje komentarje, na drugo polovico kartona pa nalepijo izrezke iz časopisov, revij, komentarje, ki govorijo o zaščiti žrtev trgovine z ljudmi, boju proti njej ter preventivnih dejavnostih v Sloveniji in svetu.
- Sledi pogovor in predstavitev plakata.
- Vsak mladostnik na kratko pove, kako je doživljal delavnico in kaj je tisto, kar si želi zase in za svoje življenje zdaj in v prihodnosti. Strnemo misli in oblikujemo t. i. moralni kompas vrednot in želja, ki naj visi na vidnem mestu in naj bo pripomoček za nadaljnje delo pri razvijanju vrednot ter pogovoru in spodbujanju vedenja, ki temelji na zaščiti človekovih neodtujljivih pravic.

Delavnica je zasnovana kot začetek ozaveščanja in nadgradnja spoznavanja pojava trgovine z ljudmi, vzgoje za nenasilje in sočutje ter razumevanja okoliščin, ki privedejo osebe v tak položaj, zaradi katerega postanejo bolj ranljive za trgovino z ljudmi.

Slovenska karitas v spomladanskem času pričenja nov cikel izvajanja brezplačnih preventivnih delavnic 2014–2015, v katerih bomo že pripravljeno gradivo (PowerPoint predstavitev; zloženka *Ne bodi naiven*, ki opozarja predvsem na spletne pasti trgovine z ljudmi za mlade, ter zloženka *Bodi pozoren. Bodi previden.*) obogatili z novimi didaktičnimi pripomočki. ■

Za gradivo ali izvedbo preventivne delavnice se obrnite na: Slovenska karitas, Kristanova 1, 1000 Ljubljana, projekti@karitas.si ali tel.: 01 300 59 62 oz. 031 470 151 (dežurna številka).